

UHUNU
Bookmark

Наринэ Абгарян

СИМОН

РОМАН

bookmark

Նարինե Աբգարյան

Արմուն

ՎԵՊ

Թարգմանությունը ռուսերենից՝
Նաիրա Խաչատրյանի

Bookmark

new
mag

ԵՐԵՎԱՆ
2021

ՀՏՏ 821.161.1(=19)-31Արգարյան

ԳՄԴ 84(5Հ=51)=411.2-44

Ա.128

Արգարյան Նարինե

Ա.128 Սիմոն: Վեպ / Ն. Արգարյան; Թարգմանությունը ռուսերենից՝
Ն. Խաչատրյանի.- Եր.: Newmag, 2021.- 380 էջ:

Հայկական փոքրիկ գյուղաքաղաքում՝ Բերդում, մահանում է որմանադիր Սիմոնը: Նրա մահն այնքան էլ անսպասելի չէր հարևանների համար, բայց նրանք, իրոք, տիսրում են: Նա երկար կյանք է ապրել, վայելել է շրջապատի հարգանքը և հայտնի եղել սիրային արկածներով: Սիմոնը շատ էր սիրում կանանց: Ցուրաքանչյուր նոր սիրավեպի տրվում էր անմնացորդ, հրապուրվում էր, աստվածացնում, խանդում, բայց կարողանում էր արժանապատվորեն հրաժեշտ տալ:

Սա է պատճառը, որ թաղմանը հանդիպում են նրա սիրելի կանայք՝ պժնված Աև-Մուշեղանց Սոֆյան, Ամերիկայից որդիների ուղարկած հագուստով թևոսանց ելիզան, քիթը տնկած Բոչկանց Սուսաննան, դստերը Ռուսաստանում բարեհաջող ամուսնացրած Որբեայրի Սիլվան և, իհարկե, Սիմոնի օրինական կինը՝ Մելանյան, որը տարիներ շարունակ համբերատար դիմացել է ամուսնու սիրառատ բնավորությանը:

Այս բոլոր կանայք շատ տարբեր են, բայց շուտով պարզ է դառնում, որ նրանց ավելի շատ բան է միավորում, քան ուղղակի նույն տղամարդուն սիրելը, և որ յուրաքանչյուրի համար Սիմոնի հետ հանդիպումը բախտորոշ է եղել:

ՀՏՏ 821.161.1(=19)-31Արգարյան

ԳՄԴ 84(5Հ=51)=411.2-44

ISBN 978-9939-884-29-5

Նարինե Արգարյան «Սիմոն» © 2021, «Նյու Մեգ» ՍՊԸ
Симон © 2020, Наринэ Абгарян

Այս գրքի հայերեն թարգմանության և հրատարակման բոլոր իրավունքները պատկանում են «Օրակով» և «Նյումեգ» ընկերություններին: Համաձայն կնքված պայմանագրի՝ «Օրակով» հրատարակչության գործերը ներկայացված են որպես «Նյու Մեգ» ընկերության «Օրակով» հայ-ռուսական մատենաշար:

Գրքի հայերեն թարգմանության և հրատարակման իրավունքները ծեղոք են բերվել Banke, Goumen & Smirnova գրական գործակալության հետ կնքած պայմանագրով:

Գրքի
գլխավոր գործընկեր

SOFTCONSTRUCT

www.softconstruct.com

Բովանդակություն

Հրաժեշտ	11
Կախազարդ	19
Օծանելիք	117
Մարգարտաշար	209
Նկարներ	279
Ծովը	361

Ավելացնել

Bookmark

ՀՐԱԺԵՇ

Այսինանց Մելանյայի ամուսինը մահացավ: Չէի ասի, թե Անրա մահը մարդկանց համար անսպասելի էր: Սիմոնը յոթանասունն անց էր, իսկ ավելի ստուգ՝ ութսունից մի տարի էր փոքր, բայց բոլորը տիսրեցին: Մելանյայի ամուսինը բոլորի ուրախությունն էր, բոլորի սիրելին: Ուզածի պես էր ապրում՝ անզուսպ, իր համար ոչինչ չէր խնայում. ուտում էր այնպես, ասես վերջին անգամ էր ուտում, խմում էր այնպես, ասես վաղև օրենքն արգելելու էր խմել, իսկ այդ օրենքը խախտող-ներին մահապատժի էին ենթարկելու: Քոնը լրիվ թոթափելու համար Սիմոնը գինով էր նախաճաշում, ճաշում էր թթի օղիով, որպեսզի այրոցի դեմն առնի, պինդ քունն ապահովելու համար էլ հոնի օղիով էր ընթրում: Չնայած Բերդում տիրող մաքրակրոն բարքերին՝ սիրախաղերը նրանից անպակաս էին: Կանանց ինքնամոռաց և մինչև վերջին կաթիլն էր

սիրում. իենց առաջին հայացքից իրապուրվում էր, խանդում ու աստվածացնում, հարաբերությունների վերջին շնչում անպայման ինչ-որ գեղեցիկ զարդ էր նվիրում, ոչ թանկ մի բան: «Այնպես է պետք բաժանվել, որ կնիկը փողոցում հանդիպելիս երեսիդ չթքի», – ընկերներին էր սովորեցնում: Ընկերները կատակի էին տալիս և, նրա սիրառատությունն ակնարկելով, «ջանտլմեն» էին ասում՝ «ջան» բառն ընդգծելով:

Զահել ժամանակ Մելանյան ամուսնուն խանդում էր, բայց տարիքի հետ սովորեց նրա արկածներին մատների արանքով նայել: Սակայն երբեմն, որպեսզի իրեն շատ ազատ չըգգար, կարգ ու կոհիվ էր սարքում՝ ամանեղենը ջարդուփշուր անելով: Ծայրերը թռած կամ ճաքած ափսեներն ու բաժակները, որոնք դեն նետելու ենթակա էին, նախօրոք մի կողմ էր դնում: Սիմոնն անթաքուց հիացմունքով հետևում էր, թե ինչպես է կինը, «ընտրված ամանեղենը» գետնին տալով, տան մի ծայրից մյուսն անցնում:

— Հը մի տես է, — ամանեղենի բեկորներն ավելով՝ մեկնաբանում էր Սիմոնը: Մինչ նա հավաքում էր, Մելանյան ծածկապատշգամբում ծխում էր և մոխիրը նրա տոնական կոշիկների մեջ թափ տալիս: Ընդհանուր առմամբ համերաշխ էին ապրում:

Սիմոնը մահացավ իր 79-ամյակի նախօրեին, միանգամայն առողջ և առուց: Տեղը տեղին ընթրելուց և անքնությունից չտառապելու համար մի բաժակ հոնի օղի խմելուց հետո սովորական ժամին քուն էր մտել, իսկ առավոտյան տեղից վեր կենալ չէր կարողացել: Շտապօգնություն էին կանչել, կաթված էին ախտորոշել, բայց հիվանդանոց հասցնել չէր հաջողվել: Մեքենայի՝ բակից դուրս գալու պահին Սիմոնը մահացել էր: Նրան

հաջորդ օրվա առավոտյան ընտանիքին հանձնեցին՝ բրդյա կոստյում և ծյունաձերմակ վերնաշապիկ հագցրած, լավ սափիած, բախտն ուղիղ բացած ու մազերը խնամքով սանրած: Այսպիսի հանդիսավոր հանգուցյալին դագաղի մեջ դնելն ու հանրությանը ներկայացնելն ամոթ չէին լինի, եթե մուգ կապույտ գունախաղով, բոստրագույն ականջները հանգուցյալի ներկայանալի տեսքը չփչացնեին: Երիտասարդ պաթոլոգոանատոմը, հարազատների հարցերը կանխագուշակելով, պարզաբանեց, որ կաթվածից մահացածների մոտ այսպես լինում է:

- Եվ ինչ պիտի անենք, – արցունքն աչքերին հարցրեց Մելանյան:
- Թաղե՛ք, – անտարբեր նետեց մասնագետը, որը սենտիմենտների ժամանակ հաստատ չուներ:

Մելանյան երկար մտածեց, թե ինչպես հանգուցյալին արժանավայել տեսք տա: Ավագ հարսի առաջարկը՝ ականջներին տոնային քսուք քսել, ջղային մերժեց՝ ասելով, որ իր մարդուց մեյմուն* սարքել չի թողնի: Փոքր հարսին, անխիղճ անվանելով գլխաշոր կապելու առաջարկի համար, տնից դուրս արեց: Միջնեկին անգամ բերանը բացել թույլ չտվեց. մեկ է, խելքը գլխին ոչ մի բան չէր ասի: Արդյունքում լուծում չգտնելով հույսը համերկրացիների խոհեմության վրա դրեց և որոշեց թողնել այնպես, ինչպես որ կա: Հարսներին կարգադրեց զբաղվել հոգեհանգստի սեղանի գործերով, խիստ համեստ մուգ զգեստ հագավ և դագաղի գլխավերևում նստեց՝ որոշում կայացրած, որ սգո երկու օրը լուսավոր մեջ կանցկացնի:

* Մեյմուն – պարսկ.՝ կապիկ: (Ծանոթագրությունները՝ **newmag-ի**):

Համերկրացիների վայելչավարության հույսերը զուր դուրս եկան: Հանգուցյալին տեսնելիս, ցավակցության խոսքերը մոռանալով, առաջին հերթին հետաքրքրվում էին, թե ականջներն ինչու են կաս-կապույտ: Մելանյան ստիպված ընդհատում էր լրությունն ու նրանց հանգամանորեն պատասխանում: Տղամարդիկ լեզուներն էին ծպպացնում վիատված, իսկ կանայք անմիջապես մի բան ձեռնարկել էին առաջարկում:

— Ի՞նչ ձեռնարկեմ, – Մելանյան հոգոց էր հանում:
— Դե գոնե մի բան, – կանայք համառում էին՝ անդադար իհմար առաջարկություններ շաղ տալով, ինչպիսիք էին, օրինակ, ականջներին եզան լեզվի տերևներ դնելը, յոդի ցանց նկարելը, թթված խմորով, ցանկալի է սառած, պատելը. հաստատ կօգնի: Ի պատասխան՝ տղամարդիկ քունքի մոտ ցուցամատ էին պտտում, թունոտ հետաքրքրվելով՝ ընդհանրապես ինչպես կարելի է օգնել մեկին, ում ոչնչով այլս օգնել հնարավոր չէ: Գրականության ուսուցչուհի Օֆելյա Համբարձումովսայի՝ «Ապուշից» անզգուշաբար մեջբերած հայտնի արտահայտությունը, թե գեղեցկության առաքելությունն աշխարհը փրկելն էր, տղամարդկանց ճամբարում անթաքոյց քմծիծաղ և միանգամայն խելամիտ փաստարկ առաջ բերեց՝ հանգուցյալին գեղեցկությամբ հետ չես բերի: «Գոնե նրան նայելը հաճելի կլինի», – կանանց ճամբարը չէր հանձնվում: Իրավիճակն անշեղորեն թեժանում էր՝ իրաժեշտի արարողությունը տուրուղմփոցի վերածելով: Սգո տրամադրությունն այրին վերադարձրեց: Տեղից վեր կենալով և հանդիսավոր քայլքով բուժետին մոտենալով՝ ճոշողով բացեց, ծանր ապուրամանը հանեց և ցուցադրաբար գետնով տվեց: Կանայք մի ակնթարթում հիշեցին՝ ինչ գործով են եկել և խմբով լաց կապեցին, տղամարդիկ բակ՝

ծխելու դուրս եկան: Մելանյան, առաջացրած տպավորությունից գոհ, նորից դագաղի գլխավերևում նստեց:

Սիմոնի նախկին սիրուիիները սկսեցին կամաց-կամաց գալ՝ զուգված-զարդարված, ասես Զատկի պատարագի եկած լինեին: Առաջինը Սև-Մուշեղանց Սոֆյան հայտնվեց՝ մեղրագույն կարդիգանը հագին և կեղծ մարգարիտները ճլորած վզին: Նրանից հետո Թևոսանց Էլիզան եկավ: Էլիզայի որդիները վաղուց Ֆրեզնո են տեղափոխվել, ուստի նա ոտից գլուխ ամերիկյան հագած եկավ. զգեստը, կոշիկները, անգամ պայուսակն ու խամրած վարդագույն շրթներկն արտասահմանյան էին, ինչի մասին նա, այրու աջ կողմում տեղավորվելիս, չհապաղեց հայտարարել: Մելանյան քիթը քաշեց ու Էլիզայի օձանելիքի չափազանց քաղցր հոտից դեմքը ծոմուց: «Շատ է ստացվել, հա»,— Էլիզան մեղավոր շնչաց և վստահեցրեց, որ շատ չանցած կցնդի, քանի որ օձանելիքը, ի տարբերություն մնացածի, ամերիկյան չէ: Հեռավոր Էջմիածնից Բոչկանց Սուսաննան եկավ և իր գրական խոսքով, բարակ փիտած ու վեր ցցած հանդուգն հոնքերով, պինդ սեղմված բարակ շուրթերով հուղարկավորներին մի ակնթարթում համբերությունից հանեց: Նրան տեղում չարախնդորեն հիշեցրին կաղ, անգրագետ մոր և քրջոտ հոր մասին: Սուսաննան հոնքերն իրենց օրինական տեղը վերադարձրեց և, շուրթերի կապը թուլացնելով, բարբառին անցավ, ինչով էլ մյուսների բարեհած վերաբերմունքը վայելեց: Վերջինը Որբեայրի Սիլվան եկավ. նա դստերը Ռուսաստանում բարեհաջող ամուսնացրել էր: Չնայած հոկտեմբերյան տաք եղանակին՝ հայտնվեց սևագորշ աղվեսենուց կիսամուշտակով և ֆետրե, փիրուզագույն, լայնեզր գլխարկով: Որպեսզի արևի լուսը «կախ ընկած դեմքին»